

Tandskador i Östergötland 2006

Skaderegistrering på folktandvårdskliniker

Under 2006 inkom 292 tandskadeblanketter från folktandvårdskliniker i länet. Av de skadade är 90 procent barn och ungdomar (0–19 år) och 10 procent är 20 år eller äldre. Skola/allmän lokal är den vanligaste skadeplatsen följt av bostad/bostadsområde. Fallolyckor är den vanligaste orsaken till tandskada och okomplicerad fraktur är vanligaste typ av skada.

Bakgrund

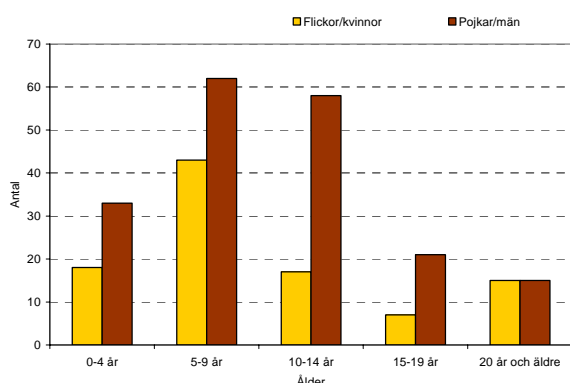
Barn och ungdomar är den grupp i samhället som oftast drabbas av tandskador. Pojkar drabbas oftare av tandskador än flickor. De första levnadsåren och de första skolåren är de tidpunkter då flest barn skadas. Vid 2–3 års ålder ramlar barnen lätt och skadar sina tänder. I skolåldern sker många tandskador i samband med idrott, cykelolyckor och vid fallolyckor. Bland tonårspojkar inträffar också tandolyckor i samband med misshandel. Tandskador kan uppstå på många olika sätt. Tandens/tänderna kan slås ut helt, bli lösa, tryckas in i käken eller gå av. I samband med tandskador skadas ofta läppar, tandkött och/eller munnens slemhinnor. Tandolycksfall är som regel inte livshotande och den som drabbas kan snart återgå till sin dagliga verksamhet.

Skaderegistrering

En del i det skadeförebyggande arbetet utgörs av skaderegistreringen som sker inom folktandvårdsklinikerna. I skaderegistreringen samlas uppgifter in om bland annat skadeplats och orsak till skada, för att få kunskap om var och varför människor skadar sig. Alla patienter som besöker folktandvårdsklinik för en skada ska upplysas om skaderegistreringen samt delges en skadeblankett. På blanketten ska patienten (eller medföljare) skriva händelseförloppet vid olyckan, plats och aktivitet vid olyckstillfället, klockslag samt datum. Personalen skall fylla i patientens personnummer, orsak till skada, vilka tänder som är skadade och vilken typ av skada de skadade tänderna har. Det är inte gjort någon bortfallskontroll, därför går det inte att uttala sig om det finns tandskador som inte rapporteras.

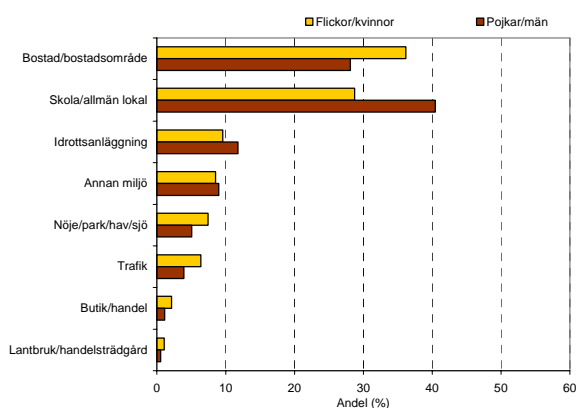
Resultat

Köns- och åldersfördelning

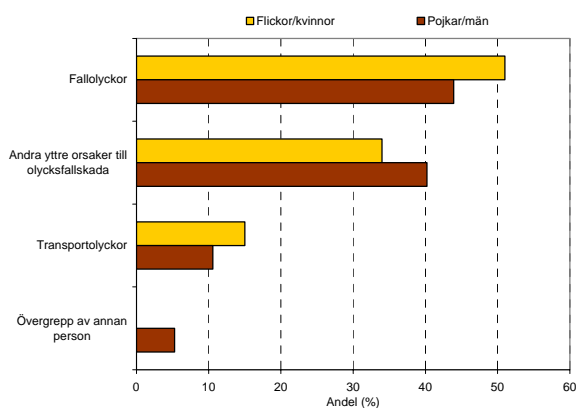
Under 2006 registrerades 292 tandskadeblanketter. På 289 av dessa kan både ålder och kön utläsas. Bland dessa är 189 (65 %) pojkar/män och 100 (35 %) är flickor/kvinnor. I alla åldersgrupper förutom 20 år och äldre är det fler pojkar än flickor. Flest antal skadade finns i åldersgruppen 5–9 år och största skillnaden mellan pojkar och flickor finns i åldersgruppen 10–14 år.

Skadeplats

Skola/allmän lokal följt av bostad/bostadsområde är de vanligaste skadeplatserna. Bland flickor och kvinnor anger 36 procent bostad/bostadsområde och 29 procent skola/allmän lokal. Motsvarande siffror för pojkar/män är 28 respektive 40 procent. I den yngsta och i den äldsta åldersgruppen är bostad/bostadsområde vanligaste skadeplatsen. Skola/allmän lokal är vanligaste skadeplatsen för dem mellan 5 och 14 år och idrottsanläggning är vanligast för dem mellan 15 och 19 år.

Orsak till skada

Falloolyckor är den vanligaste orsaken till tandskador både bland flickor/kvinnor och bland pojkar/män. Fallolyckor är den vanligaste orsaken i de två yngsta åldersgrupperna (0–9 år), andra yttre orsaker är vanligast i åldersgrupperna 10–19 år. Transportolyckor är vanligaste orsaken för dem som är 20 år eller äldre. Av skadorna som uppstod är okomplicerad fraktur vanligast följt av skador på orala mjukvävnader.